

УДК 378.147:616:004.7

Акімова Ольга Вікторівна

доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки і професійної освіти
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна
ORCID ID 0000-0001-6988-6258
sopogov@ukr.net

Дудікова Лариса Володимирівна

доктор педагогічних наук, доцент,
завідувачка кафедри іноземних мов з курсом латинської мови та медичної термінології
Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова, м. Вінниця, Україна
ORCID ID 0000-0002-5841-0147
ldudikova@yahoo.com

Коломієць Алла Миколаївна

доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна
ORCID ID 0000-0003-0536-0147
allakolomic2@gmail.com

Остраус Юлія Михайлівна

старший викладач кафедри іноземних мов з курсом латинської мови та медичної термінології
Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова, м. Вінниця, Україна
ORCID ID 0000-0002-1151-5590
ostraus.yulia@gmail.com

ФОРМУВАННЯ КОГНІТИВНОЇ СКЛАДОВОЇ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ СІМЕЙНИХ ЛІКАРІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО БЛОГУ

Анотація. У статті підкреслено актуальність проблеми формування професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів у процесі їх підготовки у вищих медичних навчальних закладах, обґрунтовано необхідність застосування блог-технології з метою забезпечення її когнітивної складової. Висвітлено практичні аспекти створення інформаційно-освітнього блогу викладача, що має на меті вдосконалення професійно-комунікативної культури студентів-медиків. Визначено етапи розробки блогу, його цілі та функції, розроблено структуру. Окреслено можливості системи керування контентом WordPress, яку було обрано в якості платформи блогу. Висвітлено властивості «кліпового мислення» сучасної молоді, що сформувалося в умовах новітнього інформаційного середовища завдяки масовому поширенню мобільних телефонів та Інтернету. Відповідно до окреслених психологічних особливостей визначено вимоги до змістової складової матеріалу блогу та формату її викладення, а саме: подання інформації у вигляді кліпів; застосування яскравих наочних презентацій зі зрозумілими та образними формулюваннями; використання образів, що можуть мати вигляд слайдів чи анімаційних відео. Виділено критерії відбору текстових та відеоматеріалів для блогу. Висвітлено мету кожного з розділів блогу, принципи відбору й розробки матеріалів блогу, коротко окреслено його зміст. Розглянуто особливості та переваги інтерактивних онлайн вправ, створених у середовищі LearningApps.org. Підкреслено доцільність застосування онлайн вправ з метою збільшення лексичного запасу англійської медичної термінології. Запропоновано завдання для роботи студентів з блогом на заняттях з іноземної мови, організованих за принципами сучасного освітнього тренду BYOD. Практичним результатом проведеного дослідження є створений нами інформаційно-освітній блог викладача «Doctor-Patient Communication».

Ключові слова: професійно-комунікативна культура; когнітивна складова; Інтернет-технології; блог-технологія; інформаційно-освітній блог викладача; майбутні сімейні лікарі.

1. ВСТУП

Прагнення України наблизитись до світових стандартів у сфері охорони здоров'я та сучасні реформи цієї галузі, спрямовані на підвищення якості надання медичних послуг, вимагають змін у медичній освіті та встановлюють нові вимоги до якості підготовки майбутніх лікарів. У зв'язку з цим сучасне українське суспільство потребує висококваліфікованих сімейних лікарів, здатних до успішного здійснення професійної комунікації, що обумовлює необхідність формування професійно-комунікативної культури майбутніх медиків у процесі здобуття ними вищої медичної освіти.

Постановка проблеми. Дослідження процесу формування професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів дало змогу окреслити його характерні риси, а саме: спеціальна мовна та мовленнєва підготовка, оволодіння основами етики, усвідомлення особливостей та засвоєння психологічних засад професійної комунікації, розвиток необхідних у професійній діяльності комунікативних умінь тощо [1]. Очевидно, що даний процес неможливий без засвоєння студентами досить широкого спектру знань, який передбачає передавання, отримання та обмін інформацією.

На сьогодні мережа Інтернет забезпечує миттєвий доступ до будь-якого інформаційного ресурсу, а мобільні Інтернет-пристрої відкривають широкі можливості отримання навчально-методичної та наукової інформації в будь-який час доби, незалежно від місця знаходження. Інтернет-технології впевнено ввійшли в усі сфери життя сучасного суспільства, і величезна кількість людей щоденно використовує їх як засоби комунікації та пошуку інформації, у зв'язку з цим застосування їх в освіті видається цілком виправданим. До того ж, як зазначає В. Биков, «на основі поєднання традиційних педагогічних технологій та ІКТ навчання вдається значно ефективніше розвинути і примножити природні здібності людини» [2].

Серед найбільш поширених Інтернет-технологій виокремлюємо блог-технологію, що має значний педагогічний потенціал як засіб подання навчального матеріалу, одержання і засвоєння знань за межами навчальних аудиторій. Отже, однією з педагогічних умов формування професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів вважаємо забезпечення її когнітивної складової засобами інформаційно-освітнього блогу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Про актуальність ідеї використання блог-технології в освітньому процесі свідчать численні наукові праці вчених. Зокрема розробку і впровадження блогу вчителя було окреслено у працях Г. Алексєєвої [3, 4]; застосування блогів у вищій школі стало предметом вивчення С. Белова [5]; характерні риси та дидактичні можливості блогу висвітлено в працях Р. Гуревича [6], М. Кадемії [7] та Н. Тверезовської [8]; методику та умови ефективного використання блогів у процесі підготовки майбутніх фахівців окреслено в роботах Г. Ткачук [9] та Н. Хміль [10]; значний потенціал цієї технології при викладанні іноземних мов було розкрито в дослідженнях А. Приходько [11] та П. Сисоева [12].

Науковці [5, с. 150-151; 7, с. 54-55; 8, с. 224-225] визнають, що інтеграція блогів у навчальний процес вищої школи має широкий спектр переваг у порівнянні з традиційними технологіями організації навчального процесу, а саме: простота використання та доступність; ефективність організації інформаційного простору; відсутність просторових і часових обмежень; інтерактивність і мультимедійність; урізноманітнення аудиторної та самостійної роботи; посилення інтересу до навчального процесу; оперативність взаємодії; надійність та безпека; створення середовища спільної, рівноправної діяльності викладача і студентів; формування особистого інформаційного і комунікативного простору студентів і викладача;

реалізація контекстного навчання у спільній практично орієнтованій діяльності; підтримка почуття спільноти серед студентів; створення атмосфери професійного зростання. Однак практичні аспекти створення та застосування блогу з метою вдосконалення професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів залишаються не висвітленими в сучасних педагогічних дослідженнях.

Мета статті – розкрити основні етапи розробки, структуру та зміст інформаційно-освітнього блогу викладача, створеного для забезпечення когнітивної складової професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів; визначити критерії відбору матеріалів для блогу; окреслити способи організації навчально-пізнавальної діяльності студентів з використанням блогу; довести ефективність використання інформаційно-освітнього блогу з метою забезпечення когнітивного компоненту професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів.

2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Реформування первинної ланки охорони здоров'я розширює принципи діяльності сімейного лікаря та перетворює його на центральну фігуру цієї сфери. Забезпечуючи багаторічне спостереження за всіма членами сім'ї з метою профілактики, своєчасного виявлення та лікування найбільш поширених хвороб, а також збереження та поліпшення здоров'я населення, сімейний лікар здійснює інтенсивну та тривалу професійну комунікацію з пацієнтами, їх родичами, медичним персоналом.

Сутність професійної комунікації сімейного лікаря полягає в зумовленому професійно-виробничою ситуацією процесі встановлення та підтримання контактів, що реалізується за допомогою вербальних і невербальних засобів комунікації і має на меті обмін професійно-орієнтованою інформацією, управління та регулювання процесом комунікативної взаємодії в професійній діяльності [13].

Професійно-комунікативну культуру майбутніх сімейних лікарів трактуємо як складне динамічне особистісне утворення, що охоплює систему цінностей, спеціальних комунікативних знань та вмінь, особистісних якостей, зразків поведінки, норм і правил здійснення професійної комунікативної діяльності, котрі пов'язані зі специфікою професії і забезпечують високу ефективність професійної комунікації сімейних лікарів [14].

До структурних компонентів цієї категорії зараховуємо наступні складові: мотиваційну (мотиви, що спонукають майбутніх фахівців до оволодіння професійно-комунікативною культурою та набуття всіх необхідних для цього знань, умінь, якостей), когнітивну (знання, які забезпечують теоретичну готовність майбутнього фахівця до комунікативної діяльності), особистісно-ціннісну (комунікативно значимі якості особистості та система цінностей, що складають аксіологічну основу цього виду культури), практично-діяльнісну (комунікативні вміння, необхідні для успішного здійснення професійної комунікації) [15].

Когнітивна складова професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів охоплює декілька елементів, а саме: мовну компетенцію – знання державної та іноземної мови на фонетичному, лексичному, граматичному, синтаксичному й стилістичному рівнях; комунікативні знання – узагальнений досвід в комунікативній діяльності, відображення у свідомості комунікативних ситуацій у їхніх причинно-наслідкових зв'язках і відношеннях, що є основою для здійснення будь-якої комунікації; етичні та етикетні знання – знання професійних етичних норм, правил мовного етикету [1].

Удосконалення професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів є актуальним завданням вищої медичної освіти, що обумовлене соціальним

замовленням сучасного українського суспільства на сімейного лікаря, який не лише володіє широким спектром професійних знань, умінь і навичок, а й певними особистісними рисами, комунікативними знаннями й уміннями, культурою спілкування, що забезпечують успішність професійної комунікації.

3. МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

На різних етапах дослідження було застосовано такі методи: аналіз, синтез, порівняння, систематизація й узагальнення наукової літератури з метою вивчення концептуальних категорій дослідження; метод документів, тестування й опитування, що надали можливість визначити рівень сформованості когнітивної складової професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів; педагогічний експеримент з метою перевірки ефективності використання інформаційно-освітнього блогу в процесі формування когнітивної складової професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів; методи математичної статистики для кількісного та якісного аналізу, інтерпретації й узагальнення результатів дослідження; графічні методи для наочного ілюстрування та порівняння результатів дослідної роботи.

Учасниками педагогічного експерименту стали студенти Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова, що навчаються за спеціальністю 222 «Медицина», загальною кількістю 584 респондентів. Враховуючи результати попередньої сесії, ми поділили студентів на дві групи: контрольну (КГ) та експериментальну (ЕГ), 290 та 294 студенти у кожній групі відповідно. Якість успішності в кожній групі майже однакова. Це є необхідною умовою для отримання вірогідних результатів дослідження. Опитування проводилось анонімно, щоб підвищити надійність отриманої інформації шляхом виключення або зменшення фактору остраху студентів відповідати правдиво.

4. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У сучасному суспільстві, де Інтернет-технології створюють нову освітню реальність, навчання з їх застосуванням повинно стати однією з важливих частин освітнього процесу вищого медичного навчального закладу. Вебсторінка може стати зручним джерелом інформації для студентів, висвітлюючи певну тему чи проблему. Однак аналіз наявних англійських Інтернет-ресурсів виявив значну кількість окремих статей, присвячених професійній комунікації лікаря та пацієнта, але досить мало ресурсів, зосереджених лише на цій проблемі. Наприклад, сайт <http://www.communicatingwithpatients.com> належить організації, яка працює над усуненням помилок у професійній комунікації медиків, але безкоштовно користувачі не мають доступу до інформації в повному об'ємі. Вивчення україномовних ресурсів дало можливість знайти незначну кількість дописів у блогах фахівців-медиків (<https://zdorovi.agency/blog>, <http://medblog.in.ua>, <https://suprun.doctor>), але не виявило блогів чи інших джерел, основною метою яких є надання докладної інформації, необхідної для поліпшення комунікації лікаря з пацієнтом.

У відповідь на вимоги сьогодення та на потребу вдосконалення професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів нами було спроектовано та розроблено інформаційно-освітній блог викладача «Doctor-Patient Communication» (<http://doctor-communication.vn.ua>).

На наш погляд, значними перевагами застосування блог-технології в процесі вдосконалення професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів у

порівнянні з традиційними паперовими джерелами інформації є: легкість у використанні; можливість зосередитися на конкретній темі; можливість швидко надати значний обсяг актуальної інформації; можливість розподілити інформацію на логічно впорядковані частини; можливість подати інформацію у різні способи – у вигляді тексту, зображення, аудіо чи відеозапису, що сприяє кращому сприйняттю та запам'ятовуванню; можливість доступу до інформації в будь-якому місці в зручний для користувача час; можливість одночасного використання навчальної інформації необмеженою кількістю студентів; можливість користувачів самостійно визначати зручний для них темп засвоєння інформації; можливість посилити мотивацію до навчання за рахунок застосування новітніх технологій та мультимедійної візуалізації матеріалу.

Роботу щодо розробки блогу було організовано за етапами, відповідно до запропонованого Н. Хміль [10, с. 139] алгоритму: 1) визначення мети блогу та дидактичних функцій, які він повинен виконувати; 2) проєктування структури блогу; 3) обрання платформи та створення блогу; 4) підбір, розробка та розміщення матеріалів у кожен розділ; 5) визначення правил ведення блогу; 6) залучення студентів до роботи з блогом.

На першому етапі було сформульовано цілі блогу, а саме: привернення уваги студентів до проблеми професійної комунікації лікарів; надання інформації, необхідної для формування професійно-комунікативної культури майбутніх фахівців; надання інформації, що забезпечить підґрунтя для розвитку професійно-комунікативних умінь майбутніх медиків; посилення інтересу і мотивації студентів до вивчення англійської мови; розвиток навичок розуміння і сприйняття англомовної інформації на слух; розвиток умінь розуміти англомовні тексти, пов'язані з професійними темами; збільшення лексичного запасу термінів з англійської мови за професійним спрямуванням; надання матеріалу для самостійної роботи з дисциплін «Іноземна мова» та «Іноземна мова за професійним спрямуванням»; вдосконалення викладання зазначених дисциплін шляхом урізноманітнення аудиторної та самостійної роботи, а також завдяки використанню сучасних інформаційних технологій; мотивація студентів використовувати англійську мову для самоосвіти та саморозвитку.

Відповідно до цілей блогу було визначено його функції – інформаційну, освітню, мотиваційну, саморозвитку.

Зазначимо, що ми звертаємо значну увагу на розвиток англомовної компетенції майбутніх медиків у зв'язку з підвищенням вимог до їх професійної іншомовної підготовки. У 2017 році Міністерство охорони здоров'я України, з метою поліпшення якості підготовки студентів, громадян України, що навчаються за спеціальностями галузі знань 22 «Охорона здоров'я», визначило необхідним контроль рівня професійної компетентності студентів з іноземної мови [16]. Зважаючи на це, Міністерство охорони здоров'я України, починаючи з 2017-2018 навчального року, запроваджує внесення до єдиного державного кваліфікаційного іспиту субтесту із відповідних завдань англійською мовою з кожної дисципліни, що належить до змісту цього іспиту. Слід зауважити, що у 2017-2018 навчальному році результат складання іспиту визначався за основним тестом – без урахування субтесту іноземною мовою, а починаючи з 2018-2019 навчального року – з урахуванням його результатів іноземною мовою [16].

Отже, як бачимо, необхідність володіння англійською мовою набуває особливої актуальності для майбутніх лікарів. Однак аналіз результатів складання субтесту з іноземної мови професійного спрямування студентами 3-го курсу спеціальності «Медицина» у 2017-2018 навчальному році виявив невтішні результати. Загалом середній результат складання субтесту становив 46,12%, що свідчить про недостатній рівень компетентності студентів з іноземної мови професійного спрямування [17]. У

зв'язку з цим постає нагальна потреба вдосколювати англомовну компетенцію майбутніх лікарів, яка й переконала нас у необхідності докласти більше зусиль для розвитку саме цього компоненту їх професійно-комунікативної культури.

Структуру блогу було спроектовано у такий спосіб, щоб вона відображала структуру когнітивного компоненту професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів, куди було зараховано мовну компетенцію, комунікативні знання, етичні та етикетні знання. Зазначимо, що ми мали на меті розробити якомога простішу структуру, з невеликою кількістю розділів і підрозділів, для того, щоб не ускладнювати роботу з блогом і пошук необхідної інформації.

Отже, наш блог має: 1) головну сторінку (Рис. 1); 2) блок новин; 3) розділ «Англійська мова для комунікації лікарів», що націлений на вдосконалення англомовної компетенції; 4) розділ «Психологія комунікації», який висвітлює теоретичні засади та психологічні основи процесу комунікації; 5) розділ «Комунікативні уміння лікарів», що надає знання, необхідні для професійної комунікації медиків; 6) розділ «Етика та етикет», який пропонує інформацію стосовно медичної етики та комунікативного етикету. Кожен з розділів має декілька підрозділів.

Рис. 1. Вигляд головної сторінки блогу «Doctor-Patient Communication»

Обираючи платформу для створення блогу, ми послуговувалися результатами наукових пошуків Г. Алексєєвої [3, 4], яка переконана, що розробку блогу викладача найдоцільніше здійснювати за допомогою системи керування контентом (CMS) WordPress. За словами дослідниці, ця технологія є простою у встановленні та використанні системою керування вмістом з відкритим кодом, яка дозволяє конструювати різноманітні освітні вебпроекти. Постійний розвиток та оновлення системи дозволяють реалізувати необхідний для сучасного блогу функціонал, постійно

поліпшуючи існуючі функції та додаючи нові можливості. Система керування сайтом надає зручний та зрозумілий інструментарій для додавання, редагування й видалення інформації. Основною перевагою визначено те, що користувач, який володіє кодом сервісу, може докорінно змінювати структуру свого блогу, модифікувати та підлаштовувати систему керування контентом під власні потреби. Отже, завдяки таким властивостям WordPress ми зупинили свій вибір на цій системі керування контентом. Після цього було розроблено простий, але сучасний дизайн зовнішнього вигляду, створено структуру меню та відповідні розділи й підрозділи.

Відбір та розробка матеріалу для блогу здійснювалися з урахуванням результатів досліджень Л. Білоусової та Н. Житеньової [18], які свідчать про необхідність представлення навчальної інформації в зручному для зорового сприйняття вигляді, тобто про доцільність візуалізації матеріалу. Ми також урахували рекомендацію Т. Семеновських [19] змінити змістову складову начального матеріалу та формат його викладення, зважаючи на індивідуально-психологічні особливості сучасної молоді. Ці зміни передбачають структурування інформації у вигляді кліпів; застосування яскравих, чітких наочних презентацій зі зрозумілими та образними формулюваннями; використання в процесі навчання образів, що можуть мати вигляд слайдів чи анімаційних відео; створення та демонстрація тематичних відеороликів з наочними прикладами, експериментами.

Такі вимоги до відбору матеріалу блогу обумовлені психологічними властивостями сьогоденних студентів, що сформувалися в умовах новітнього інформаційного середовища, утвореного завдяки масовому поширенню мобільних телефонів та Інтернету. Характеризуючи сучасне покоління, науковці [18], [19], [20], [21] зазначають, що в молоді все більше проявляється нова культура сприйняття інформації та новий тип мислення, що є реакцією на стрімке зростання інформаційних потоків, переважно у візуальній формі, на високу фрагментарність й різноманітність інформації. Цей новий тип мислення було зафіксовано поняттям «кліпове мислення», особливостями якого визначають конкретність, високу швидкість сприйняття образів та переробки інформації, візуальність, емоційність, асоціативність, здатність переключатися в розрізних смислових фрагментах, алогічність, орієнтацію на менш узагальнені поняття, непристосованість до тривалого сприйняття однорідної одностильної інформації, наприклад текстової.

Розглядаючи позитивні та негативні сторони цього явища, дослідники [19], [20], [21] зараховують до позитивних сторін захисний характер кліпового мислення в умовах інформаційного перенавантаження; підвищення динамізму пізнавальної навчальної діяльності; можливість побачити багатоваріантність та неоднозначність підходів до аналізу чи вирішення певних завдань; сприяння адаптації до мінливої соціальної реальності. Серед найбільш вагомих негативних характеристик відзначають втрату глибини засвоєння матеріалу, зниження здібностей до аналізу та побудови довгих логічних ланцюжків, звичку отримувати інформацію в стислій, спрощеній формі, хибну впевненість у швидкому й простому вирішенні складного завдання.

Хоча кліпове мислення вважається швидше негативним явищем, учені зазначають, що ідеологія боротьби з ним є хибною та приреченою на невдачу. Ми погоджуємося з точкою зору К. Фрумкіна [21, с. 29], що освіта повинна готувати особу до реальної дійсності, а боротьба з кліповим мисленням змушує студента пристосовуватися не до реальності, а до системи освіти, збільшуючи розрив між ними. Тож більш продуктивною є ідея сприйняти це явище як об'єктивний факт та змусити його працювати на розвиток особистості, використати його характерні риси для вдосконалення навчального процесу.

Матеріали, що розміщувалися у блозі, було відібрано відповідно до принципів, що застосовуються для визначення змісту навчальних дисциплін у вищих освітніх закладах, серед яких – науковість, доступність, професійна спрямованість, цілісність, системність, відповідність вимогам розвитку суспільства, науки, культури [22, с. 21-22].

Критерії до відбору текстових матеріалів було визначено на основі аналізу праць [23], [24], [25] учених-методистів, що досліджували цю проблему, та з урахуванням особливостей викладання іноземної мови студентам-медикам. У кінцевому підсумку було визначено наступні вимоги до текстів, що розміщувались у блозі: автентичність, актуальність, новизна, практична корисність, доступність викладу на понятійному та мовному рівні, тематична відповідність, оптимальний обсяг.

Зазначимо, що відеоматеріали для блогу відбирались за критеріями, запропонованими Т. Сидоренко [26, с. 208-209]: професійна цінність; професійна інформативність; наявність професійної проблеми; актуальність тематики; відповідність ступеня складності для сприйняття та рівня знань іноземної мови студентів; відповідність змісту навчальним цілям та інтересам студентів; мовна насиченість, різноманіття та точність використання лексичних одиниць; відповідність звукового та зорового ряду; якість звукового та художнього оформлення; розкриття теми та логічна завершеність матеріалу; урахування морально-етичного потенціалу, що передбачало вилучення матеріалів, що містять елементи аморальності, жорстокості чи нетерпимості. Оскільки ресурсом для відеоматеріалів слугувала мережа Інтернет, значна увага приділялася пошуку надійних і компетентних джерел.

Коротко окреслимо цілі та зміст кожного розділу блогу.

Головну сторінку блогу було використано для привернення уваги студентів до проблеми професійної комунікації лікарів, посилення їх інтересу і мотивації до вивчення англійської мови, стимулювання використовувати англійську мову для самоосвіти та саморозвитку. З цією метою сторінка постійно поповнюється новими записами, що можна розділити на декілька типів відповідно до їх мети. Перший тип – записи мотиваційного характеру, які висвітлюють значну роль комунікації в професійній діяльності лікарів, підкреслюють необхідність розвитку їх професійно-комунікативної культури, акцентують увагу на необхідність вивчення англійської мови студентами-медиками. Другий тип – статті, які мають на меті посилити інтерес студентів до майбутньої професії цікавими фактами про людину, медицину, спілкування, мови та англійську мову. Третій тип – дописи професійної тематики, які подають текстовий та відеоматеріал з тем, що вивчаються дисциплінами «Іноземна мова» та «Іноземна мова за професійним спрямуванням». Ці дописи, крім зацікавлення та мотивації студентів, також здатні вдосконалити викладання даних дисциплін, оскільки представлені в них відеоролики забезпечують візуалізацію навчальної інформації та можуть бути використані в процесі аудиторної роботи. Четвертий тип – дописи, що надають інформацію стосовно організації самостійної роботи студентів з дисципліни, спонукаючи їх до самоосвіти та саморозвитку. Наприклад, такі статті рекомендують студентам тлумачні онлайн словники, підручники для самостійного вивчення граматики англійської мови чи Інтернет-ресурси, що містять англомовні медичні навчальні тексти чи медичні наукові статті.

Розділи «Психологія комунікації», «Етика та етикет», «Комунікативні уміння лікарів» було наповнено інформацією, необхідною для формування професійно-комунікативної культури майбутніх лікарів та розвитку їх професійно-комунікативних умінь. Зокрема розділ «Психологія комунікації» містить статті та відеоролики, що описують сутність комунікації, вербальну та невербальну комунікацію, процес слухання, комунікативні бар'єри та способи їх подолання, способи вирішення

конфліктів. Розділ «Етика та етикет» висвітлює принципи медичної етики та правила комунікативного етикету лікарів. Розділ «Комунікативні уміння лікарів» містить практичні рекомендації майбутнім лікарям щодо того, як розвивати необхідні для професійної діяльності уміння, серед яких – створення першого позитивного враження про себе, вислуховування пацієнта та проведення опитування, пояснення та рекомендації, виявлення емпатії, правильне невербальне поведіння тощо.

Одним із завдань розділу «Англійська мова для комунікації лікарів» було визначено надання матеріалу для самостійної роботи студентів з дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням». Для цього в ньому було розміщено авторські навчальні матеріали, що поглиблюють знання студентів з певних тем дисципліни. Для збільшення лексичного запасу англійської медичної термінології в цьому розділі також подано інтерактивні онлайн вправи, розроблені автором за допомогою сервісу LearningApps.org.

Аналіз праць науковців [27], [28], [29], які досліджують використання цього ресурсу в навчальному процесі, надав можливість визначити функції та переваги цього сервісу. Основною метою LearningApps.org є створення та зберігання інтерактивних вправ, за допомогою яких можна подати, закріпити, перевірити та узагальнити набуті студентами знання. З одного боку, завдяки інтерактивній формі завдань, процес засвоєння нових знань чи контроль здійснюється в ігровій формі, що підвищує інтерес та мотивацію студентів до навчання. З іншого боку, візуалізація навчального матеріалу забезпечує більш ефективний спосіб подання нової інформації та сприяє кращому її засвоєнню й закріпленню.

Загалом переваги інтерактивних завдань, як зазначають М. Семаньків та Б. Білусяк [27, с. 100], полягають у їх різноманітності, наочності, доступності, креативності, у застосуванні електронних пристроїв замість книг, у використанні аудіо, відео та графічних зображень, що значним чином активізує та оптимізує навчальний процес. Корисною функцією цього сервісу є можливість отримання коду для розміщення вправи на сайті, що було надзвичайно доречним у нашому випадку, оскільки всі розроблені вправи розміщено у блозі автора.

Організація навчально-пізнавальної діяльності студентів під час вивчення дисциплін «Іноземна мова» та «Іноземна мова за професійним спрямуванням» з використанням блогу відбувалась за принципами сучасного освітнього тренду BYOD (Bring Your Own Device – принеси свій власний пристрій), що передбачає застосування персональних мобільних пристроїв для доступу до інформаційних ресурсів [30, с. 172].

На початку вивчення дисциплін студентам експериментальної групи було повідомлено, що роботу на заняттях та їх самонавчання буде організовано за допомогою блогу. Їм було запропоновано відкрити сторінку блогу, ознайомитися з його структурою та окреслено можливі способи його використання для самостійного вдосконалення знань з дисциплін.

Використання блогу безпосередньо на заняттях зі студентами експериментальної групи здійснювалося при виконанні наступних завдань: прочитати одну зі свіжих новин і коротко переказати її зміст, подивитись відео та дати відповіді на питання, прочитати статтю та підготувати її резюме українською мовою, виконати онлайн вправу для закріплення чи перевірки знань з вивченої теми, підготувати доповідь на тему, що стосується професійно-комунікативної культури лікаря. Виконання цих завдань відбувалось як самостійно, так і в парах, що дозволяло також організувати діалогічну співпрацю студентів.

Для виявлення ефективності використання створеного нами інформаційно-освітнього блогу з метою забезпечення когнітивного компоненту професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів було проведено експериментальне

дослідження. Сформованість когнітивної складової професійно-комунікативної культури майбутніх лікарів було визначено за показниками: мовна компетенція, комунікативні знання, знання з етики та етикету.

Рівень мовної компетенції студентів досліджувався за допомогою методу документів – вивчення рівня навчальної успішності учасників експерименту з української та іноземної мови шляхом аналізу протоколів ранжування успішності студентів за шкалою ECTS відповідних дисциплін; рівень комунікативних знань – за допомогою авторської анкети «Комунікативні знання»; рівень знань з етики та етикету студентів – за допомогою авторської анкети «Етичні знання».

Такі опитування було проведено до та після (у таблиці, відповідно, позначено до та після) формувального експерименту. Результати представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Результати діагностики сформованості когнітивної складової професійно-комунікативної культури у студентів КГ та ЕГ до та після формувального експерименту (у %)

Групи	Показники	Рівні					
		Високий		Середній		Низький	
		до	після	до	після	до	після
КГ (290)	Мовна компетенція	Українська мова					
		27	33	46	49	27	18
	Комуникативні знання	Іноземна мова					
		17	24	24	29	59	47
		14	26	37	40	49	34
		24	34	28	31	48	35
Загальний показник	20	29	34	38	46	33	
ЕГ (294)	Мовна компетенція	Українська мова					
		30	56	42	34	28	10
	Комуникативні знання	Іноземна мова					
		14	43	28	41	58	16
		15	47	33	33	52	20
		21	53	32	34	47	13
Загальний показник	20	50	34	36	46	14	

Загальний показник обчислювався як середнє арифметичне за всіма чотирма показниками.

На рисунках 2 та 3 наочно продемонстровано результати вимірювань когнітивної складової професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів на констатувальному та на контрольному етапі дослідження. Діаграми побудовано за загальними показниками.

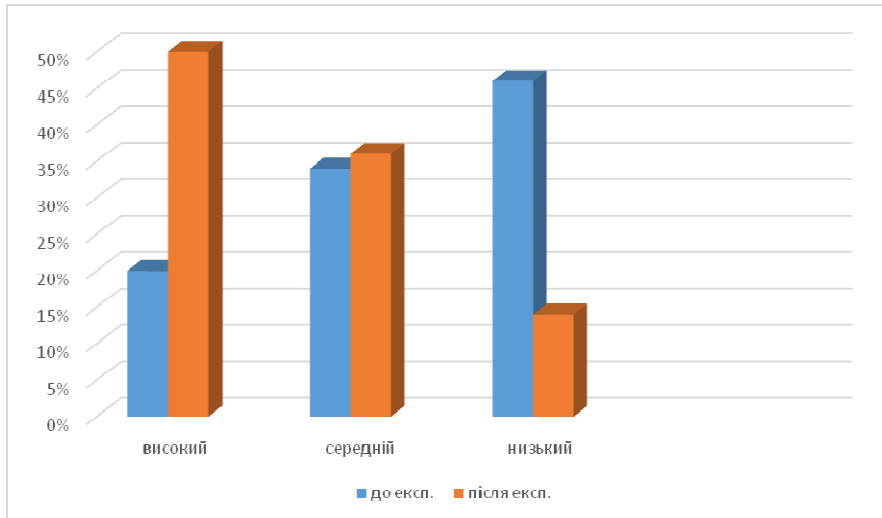

Рис. 2. Динаміка сформованості цифрових показників когнітивної складової професійно-комунікативної культури у студентів експериментальних груп

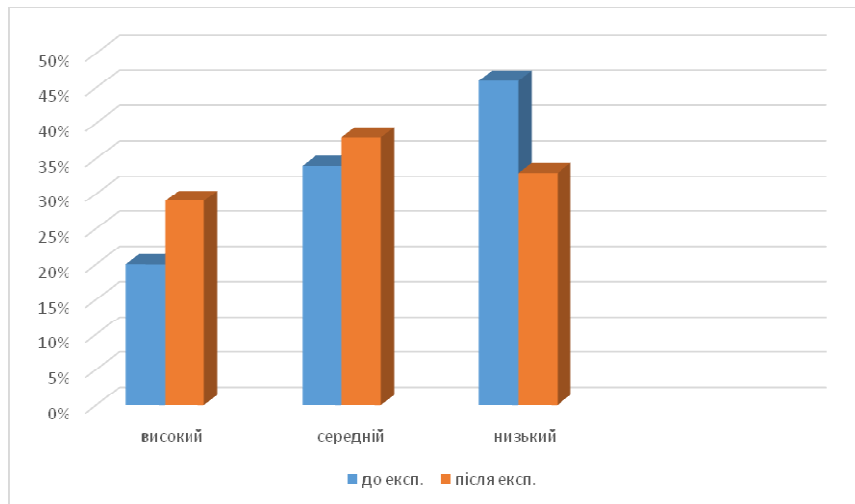

Рис. 3. Динаміка сформованості цифрових показників когнітивної складової професійно-комунікативної культури у студентів контрольних груп

Порівняння результатів констатувального та контрольного етапів дослідження вказує на те, що в результаті формувального експерименту збільшилась кількість студентів експериментальної групи, які досягли високого та середнього рівнів сформованості когнітивної складової професійно-комунікативної культури, а саме: на 30% збільшилась кількість студентів із високим рівнем; на 2% - із середнім; разом з цим на 32% зменшилась кількість студентів – майбутніх сімейних лікарів із низьким рівнем. Зміни, що відбулися, є очевидними, але переконаємось у достовірності отриманих результатів за допомогою методів математичної статистики.

Для порівняння отриманих результатів скористаємось критерієм Фішера, емпіричне значення якого обчислюється за формулою

$$\varphi_{\text{емп}} = \left| 2\arcsin(\sqrt{p}) - 2\arcsin(\sqrt{q}) \right| \cdot \sqrt{\frac{n' \cdot n''}{n' + n''}}, \quad (1)$$

де n' - кількість студентів КГ; n'' - кількість студентів ЕГ.

Результати дослідження, які представлені у вигляді порядкової шкали (табл.1), переведемо у дихотомічну шкалу – шкалу із двома позиціями: позитивний (високий і середній) рівень сформованості комунікативної культури та негативний (низький) рівень. У такий спосіб отримаємо таблицю 2.

Таблиця 2

Результати дихотомічних вимірювань рівня сформованості цифрових показників когнітивної складової професійно-комунікативної культури у студентів КГ і ЕГ до та після формувального експерименту

	КГ до експ.	ЕГ до експ.	КГ після експ.	ЕГ після експ.
Частка студентів із позитивним рівнем	$q = \frac{20 + 34}{100} = 0,54$	$p = \frac{20 + 34}{100} = 0,54$	$q = \frac{29 + 38}{100} = 0,67$	$p = \frac{50 + 36}{100} = 0,86$
Частка студентів із негативним рівнем	$q = \frac{46}{100} = 0,46$	$p = \frac{46}{100} = 0,46$	$q = 0,33$	$p = 0,14$

Знайдемо емпіричне значення критерію Фішера для ЕГ і КГ після експерименту:

$$\varphi_{\text{емп}} = \left| 2 \arcsin(\sqrt{0,86}) - 2 \arcsin(\sqrt{0,67}) \right| \cdot \sqrt{\frac{290 \cdot 294}{290 + 294}} = |2,24 - 1,76| \cdot 12,1 = 5,8.$$

Порівняємо це значення із критичним значенням $\varphi_{\text{кр.}} = 1,64$ для рівня значущості 0,05: $\varphi_{\text{кр.}} = 1,64 < \varphi_{\text{емп}} = 5,8$. Це дає підставу стверджувати, що відмінності КГ і ЕГ за відповідним показником є статистично значущими.

Аналогічно обчислимо всі інші результати парних порівнянь груп (КГ і ЕГ до експерименту; КГ до та після експерименту; ЕГ до та після експерименту). Результати обчислень наведені в таблиці 3.

Таблиця 3

Емпіричні значення критерію Фішера в КГ і ЕГ до та після формувального експерименту

	КГ до експ.	ЕГ до експ.	КГ після експ.	ЕГ після експ.
КГ до експ.	0	1,21	0,24	5,8
ЕГ до експ.	1,21	0	0,9	8,1
КГ після експ.	0,24	0,9	0	5,8
ЕГ після експ.	5,8	8,1	5,8	0

Комірки таблиці містять емпіричні значення критерію Фішера для порівнювальних груп, які відповідають певній колонці і рядку. Наприклад, емпіричне значення критерію Фішера при порівнянні КГ і ЕГ до експерименту дорівнює 1,21, що менше за $\varphi_{\text{кр.}} = 1,64$, це означає, що КГ та ЕГ до початку експерименту були однорідними. Аналогічні висновки робимо, порівнюючи інші групи до та після експерименту.

5. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, результати діагностики вказують на те, що в студентів експериментальної групи підвищився рівень мовної компетенції, а саме на 26% збільшилась кількість студентів із високим рівнем знання української мови і на 29% – іноземної. За показником комунікативні знання 47% студентів мають високий рівень, що на 32% більше у порівнянні з констатувальним етапом роботи. Знання з етики та етикету майбутні сімейні лікарі ЕГ також продемонстрували на високому рівні, їхня кількість збільшилась на 32%. Загалом за всіма показниками когнітивної складової професійно-комунікативної культури в ЕГ групах відбулися значні зміни: високий рівень мають 50% студентів, середній – 36% і низький рівень – 4%. У контрольній групі також спостерігалися деякі зміни: відсоток студентів з високим рівнем сформованості когнітивного компоненту професійно-комунікативної культури збільшився на 9%; із середнім рівнем – на 4% і на 13% зменшилась кількість студентів з низьким рівнем сформованості досліджуваного явища. Отже, можна констатувати, що інформаційно-освітній блог викладача позитивно впливає на формування когнітивної складової професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів.

У підсумку зазначимо, що на даний час блог «Doctor-Patient Communication» активно впроваджується в процес викладання дисциплін «Англійська мова» та «Англійська мова за професійним спрямуванням» у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова. Його розробку на цьому не завершено, оскільки він постійно поповнюється новими статтями, методичними матеріалами та інтерактивними вправами. Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі вбачаємо у розвитку створеного блогу та розробці більшої кількості інтерактивних онлайн вправ, що максимально охоплять навчальний матеріал зазначених дисциплін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Ю. М. Остраус, “Критерії, показники та рівні сформованості професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів”, *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія*, вип. №47, с. 96-102, 2016.
- [2] В. Ю. Биков, “Сучасні завдання інформатизації освіти”, *Інформаційні технології і засоби навчання*, №1 (15), 2010. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/25>. Дата звернення: Січ., 21, 2018.
- [3] Г. М. Алексеева, “Розробка блогу вчителя-предметника засобами мережевих технологій”, *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*, №17, с. 86-92, 2016.
- [4] Г. М. Алексеева, “Розробка та впровадження блогу вчителя засобами мережевих технологій”, *Штучний інтелект*, № 3-4, с. 125-133, 2015.
- [5] С. А. Белов, “Использование блогов в образовательном процессе высшей школы”, *Ползуновский альманах*, №1, с. 150-153, 2001.
- [6] Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія, М. М. Козяр, *Інформаційно-комунікаційні технології в професійній освіті майбутніх фахівців*. Львів, Україна: Сполом, 2012.
- [7] М. Ю. Кадемія, О. В. Шестопалюк, В. М. Кобиця, *Використання сервісів соціальних медіа в навчальному процесі ВНЗ: Блоги, Веб-квести, Блог-квести*. Вінниця, Україна: ТОВ «Ландо ЛТД», 2014.
- [8] Н. Т. Тверезовська, О. Й. Янковська, “Блоги як інноваційний ресурс особистісно орієнтованого навчання”, *Педагогічний дискурс*, вип. 7, с. 222-225, 2010.
- [9] Г. В. Ткачук, *Методика використання освітніх веб-ресурсів у процесі підготовки майбутніх учителів інформатики*. Умань, Україна: Видавець «Сочінський», 2011.
- [10] Н. Хміль, “Педагогічні умови ефективного використання блогів для організації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні інформатики”, *Проблеми підготовки сучасного вчителя*, № 7, с. 138-143, 2013.

- [11] А. М. Приходько, “Використання блог-технології у процесі викладання російської мови як іноземної”, *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі*, вип. 22, с. 202-208, 2013.
- [12] П. В. Сысоев, “Блог-технология в обучении иностранному языку”, *Язык и культура*, № 4 (20), с.115-127, 2012.
- [13] Ю. М. Остраус, “Сутність поняття «професійна комунікація сімейного лікаря»”, на *II Міжнар. наук.-практ. конф. Актуальні наукові проблеми. Розгляд, рішення, практика*, Одеса, 2017, ч. 1, с. 22-26.
- [14] Ю. М. Остраус, “Підходи до визначення сутності поняття «професійно-комунікативна культура майбутніх сімейних лікарів»”, *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія*, вип. №42, ч. I, с. 242-247, 2014.
- [15] Ю. М. Остраус, “Структурні компоненти професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів”, *Актуальні проблеми сучасної науки та наукових досліджень*, вип. 3 (6), с. 300-304, 2014.
- [16] МОЗ України. (29.06.2017 року). *Лист № 08.1-30/17662, Про визначення рівня компетентності з іноземної мови професійного спрямування*. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.testcentr.org.ua/docs/МоН/МоН-2017.06.29-08.1-30_17662.pdf. Дата звернення: Січ., 21, 2018.
- [17] “Експрес-аналіз результатів складання 26.06.2018 субтесту з іноземної мови професійного спрямування студентами 3-го курсу спеціальності «Медицина»”. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://testcentr.org.ua/docs/ТВ/Експрес-анализ-ZLP-inoz-subtest-120918.pdf>. Дата звернення: Січ., 21, 2018.
- [18] Л. И. Белоусова та Н. В. Житенева, “Дидактические аспекты использования технологий визуализации в учебном процессе общеобразовательной школы”, *Інформаційні технології і засоби навчання*, т. 40, № 2, 2014. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1017>. Дата звернення: Січ., 21, 2018.
- [19] Т. В. Семеновских, “Феномен «Клипового мышления» в образовательной вузовской среде”, *Интернет-журнал Науковедение*, №5 (24), 2014. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://cyberleninka.ru/article/n/fenomen-klipovogo-myshleniya-v-obrazovatelnoy-vuzovskoy-srede>. Дата звернення: Січ., 21, 2018.
- [20] Т. А. Удовицька, “Кліпове мислення” молоді: особливості прояву в процесі навчання (до постановки проблеми)”, *Вища освіта України*, дод. 1, вип. 31, том VIII (50), с. 407-416, 2013.
- [21] К. Г. Фрумкин, “Глобальные изменения в мышлении и судьба текстовой культуры”, *Ineternum*, № 1, с. 26-36, 2010.
- [22] Л. Г. Кайдалова, Н. Б. Щокіна, *Планування і організація навчально-виховного процесу у вищій школі*. Харків, Україна: НФаУ, 2014.
- [23] Н. С. Кочеткова, “О содержании и принципах отбора учебных материалов по курсу Language for specific purposes на технических факультетах”, *Альманах современной науки и образования*, № 12 (31), ч. II, с. 93-95, 2009.
- [24] В. Г. Терещук, “Відбір текстових матеріалів для формування англomовної лексичної компетенції”, *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота*, вип. 29, с. 223– 226, 2013.
- [25] С. И. Шарапова, “Критерии отбора содержательно-текстовой базы для обучения студентов неязыкового вуза профессионально ориентированному чтению на иностранном языке”, *Известия РГПУ им. А. И. Герцена*, вып. 102, с. 319-322, 2009.
- [26] Т. В. Сидоренко, “Принципы отбора и методической адаптации оригинальных видеоматериалов”, *Вестник ВГУ. Серія: Лингвистика и межкультурная коммуникация*, №1, с. 207-210, 2012.
- [27] Марія Семаньків та Богдан Білусяк, “Використання Інтернет-сервісів в навчальному процесі”, *Міжнар. наук.-практ. конф. Інформаційні технології та комп'ютерне моделювання*, Івано-Франківськ, с. 97-100, 2018.
- [28] І. М. Павленко, “Використання існуючих сервісів для створення інтерактивних вправ”, *Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. Електронні інформаційні ресурси: створення, використання, доступ*, Вінниця, с. 374– 381, 2016.
- [29] М. А. Сабліна, “Інтерактивне середовище LearningApps як інструмент викладу теоретичного матеріалу в процесі фахової підготовки студентів”, *Відкрите освітнє e-середовище сучасного університету*, вип. 3, 2017. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/oeeetu_2017_3_21. Дата звернення: Січ., 21, 2018.
- [30] Н. В. Житеньова, “Технології візуалізації в сучасних освітніх трендах”, *Відкрите освітнє e-середовище сучасного університету*, №2, с. 144-157, 2016.

Матеріал надійшов до редакції 02.04.2019 р.

ФОРМИРОВАНИЕ КОГНИТИВНОЙ СОСТАВЛЯЮЩЕЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-КОММУНИКАТИВНОЙ КУЛЬТУРЫ БУДУЩИХ СЕМЕЙНЫХ ВРАЧЕЙ СРЕДСТВАМИ ИНФОРМАЦИОННО- ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО БЛОГА

Акимова Ольга Викторовна

доктор педагогических наук, профессор,
заведующая кафедрой педагогики и профессионального образования
Винницкий государственный педагогический университет имени Михаила Коцюбинского,
г. Винница, Украина
ORCID ID 0000-0001-6988-6258
sopogov@ukr.net

Дудикова Лариса Владимировна

доктор педагогических наук, доцент,
заведующая кафедрой иностранных языков с курсом латинского языка и медицинской терминологии
Винницкий национальный медицинский университет имени Н. И. Пирогова, г. Винница, Украина
ORCID ID 0000-0002-5841-0147
ldudikova@yahoo.com

Коломиец Алла Николаевна

доктор педагогических наук, профессор, проректор по научной работе
Винницкий государственный педагогический университет имени Михаила Коцюбинского,
г. Винница, Украина
ORCID ID 0000-0003-0536-0147
allakolomiec2@gmail.com

Остраус Юлия Михайловна

старший преподаватель кафедры иностранных языков с курсом латинского языка и медицинской терминологии
Винницкий национальный медицинский университет имени Н. И. Пирогова, г. Винница, Украина
ORCID ID 0000-0002-1151-5590
ostraus.yulia@gmail.com

Аннотация. В статье подчеркнута актуальность проблемы формирования профессионально-коммуникативной культуры будущих семейных врачей в процессе их подготовки в высших медицинских учебных заведениях, обоснована необходимость применения блог-технологии с целью обеспечения ее когнитивной составляющей. Освещены практические аспекты создания информационно-образовательного блога преподавателя, цель которого – усовершенствование профессионально-коммуникативной культуры студентов-медиков. Определены этапы разработки блога, его цели и функции, разработана структура. Определены возможности системы управления контентом WordPress, которая была выбрана в качестве платформы блога. Освещены свойства «клипового мышления» современной молодежи, которое сформировалось в условиях нового информационного пространства благодаря массовому распространению мобильных телефонов и Интернета. Согласно указанным психологическим особенностям определены требования к содержательной составляющей материала блога и формата ее изложения, а именно: представление информации в виде клипов; применение ярких наглядных презентаций с понятными и образными формулировками; использование образов, которые могут иметь вид слайдов или анимационных видео. Выделены критерии отбора текстовых и видеоматериалов для блога. Освещены цели каждого из разделов блога, принципы отбора и разработки материалов блога, коротко охарактеризовано его содержание. Рассмотрены особенности и преимущества интерактивных онлайн упражнений, созданных в среде LearningApps.org. Подчеркнуто целесообразность применения онлайн упражнений с целью увеличения лексического запаса английской медицинской терминологии. Предложены задания для работы студентов с блогом на занятиях по иностранному языку, организованных по принципу современного образовательного тренда BYOD. Практическим результатом проведенного исследования является созданный нами информационно-образовательный блог преподавателя «Doctor-Patient Communication».

Ключевые слова: професійно-комунікативна культура; когнітивна складова; Інтернет-технології; блог-технологія; інформаційно-освітній блог викладача; майбутні лікарі.

FORMATION OF THE COGNITIVE COMPONENT OF MEDICAL STUDENTS' PROFESSIONAL-COMMUNICATIVE CULTURE BY MEANS OF AN INFORMATIONAL-EDUCATIONAL BLOG

Olha V. Akimova

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Head of the Department of Pedagogics and Professional Education
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynsky State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine
ORCID ID 0000-0001-6988-6258
sopogov@ukr.net

Larysa V. Dudikova

Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Foreign Languages with the Course of the Latin Language and Medical Terminology
Vinnytsia National Pirogov Memorial Medical University, Vinnytsia, Ukraine
ORCID ID 0000-0002-5841-0147
ldudikova@yahoo.com

Alla M. Kolomiets

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vice-rector for Scientific Work
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynsky State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine
ORCID ID 0000-0003-0536-0147
allakolomiec2@gmail.com

Yuliia M. Ostraus

Senior Lecturer at the Department of Foreign Languages with the Course of the Latin Language and Medical Terminology
Vinnytsia National Pirogov Memorial Medical University, Vinnytsia, Ukraine
ORCID ID 0000-0002-1151-5590
ostraus.yulia@gmail.com

Abstract. The article emphasizes the need for the development of medical students' professional-communicative culture while being trained at medical universities. The authors claim that blog technology plays an essential role in the process of its cognitive component providing. The article presents some practical aspects of creating teacher's informational-educational blog, which is devoted to the development of prospective physicians' professional-communicative culture. The article shows the development stages of the blog, defines its goals and functions as well as presents the structure of the blog devised by the authors. The authors describe features and advantages of the CMS WordPress, due to which this system has been chosen to create the blog. The article clears up the features of modern young people's "clip thinking", which is formed under conditions of new information environment due to the wide use of mobile phones and the Internet. According to the described psychological peculiarities, the requirements for the blog content are defined. They include presentation of information in the form of clips; the use of vivid visual presentations with clear language; the use of images that can be presented as slideshows or animated videos. The authors define criteria for text and video selection for the blog as well as the principles of blog content selection and creation. The content of each section of a blog is briefly described. The features and advantages of online exercises, created in LearningApps.org environment, are outlined. The authors emphasize benefits of online exercises which can improve medical students' English vocabulary. The authors provide some tasks for students to do in Foreign Language classes using the blog by principles of BYOD. The practical result of the research is the teacher's information-education blog "Doctor-Patient Communication" created by the authors.

Keywords: professional-communicative culture; cognitive component; Internet technologies; blog technology; teacher's informational-educational blog; medical students.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Y. M. Ostraus, "Criteria, indicators and levels of future family physicians' professional communicative culture", *Scientific Issues of Vinnytsia State M. Kotsyubynskyi Pedagogical University. Section: Pedagogics and Psychology*, no. 47, pp. 96-102, 2016 (in Ukrainian).
- [2] V. Bykov, "Modern tasks of informatization of education", *Information Technologies and Learning Tools*, №1 (15), 2010. [Online]. Available: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/25/>. Accessed on: Jan., 21, 2018 (in Ukrainian).
- [3] H. Alekseeva, "Development of the subject teacher's blog by means of networking technology", *Scientific Bulletin Melitopol State Pedagogical University. Series: Pedagogy*, no. 17, pp. 86-92, 2016 (in Ukrainian).
- [4] H. Alekseeva, "Development and implementation of a teacher blog by means of network technologies", *Artificial Intelligence*, no. 3-4, pp. 125-133, 2015 (in Ukrainian).
- [5] S. A. Belov, "The use of blogs in higher education", *Polzunovsky Almanac*, no. 1, pp. 150-153, 2001 (in Russian).
- [6] R. S. Hurevych, M. Y. Kademiia, ta M. M. Koziar, *Information and communication technologies in the professional education of future specialists*. Lviv, Ukraine: Spolom, 2012 (in Ukrainian).
- [7] M. Y. Kademiia, O. V. Shestopaliuk, ta V. M. Kobysia, *Use of social media services in the educational process of universities: Blogs, Web-quests, Blog-quests*. Vinnytsia, Ukraine: Lando LTD, 2014 (in Ukrainian).
- [8] N. T. Tverezovska, ta O. Y. Yankovska, "Blogs as innovative resource of personally-based learning", *Pedagogical Discourse*, no. 7, pp. 222-225, 2010 (in Ukrainian).
- [9] G. V. Tkachuk, *Methods of the use of educational web resources in the process of future computer science teachers training*. Uman, Ukraine: Publisher «Sochinskyi», 2011 (in Ukrainian).
- [10] N. Khmil, "Pedagogical conditions of effective use of blogs for organization of educational and cognitive activity of students while studying Computer Science", *Problems of Modern Teacher Education*, no. 7, pp. 138-143, 2013 (in Ukrainian).
- [11] A. M. Prykhodko, "The use of blog-technology in teaching Russian as a foreign language", *Teaching Languages at Higher Institutions*, no. 22, pp. 202-208, 2013 (in Ukrainian).
- [12] P. V. Sysoiev, "Blogs in foreign language teaching", *Language and Culture*, no. 4 (20), pp.115-127, 2012 (in Russian).
- [13] Y. M. Ostraus, "Meaning of the concept «family doctors' professional communication»", in II *International scientific-practical conf. Actual scientific problems. Consideration, decision, practice*, Odessa, 2017, vol. 1, pp. 22-26 (in Ukrainian).
- [14] Y. M. Ostraus, "Some approaches to the definition of the concept «future family doctors' professional communicative culture»", *Scientific Issues of Vinnytsia State M. Kotsyubynskyi Pedagogical University. Section: Pedagogics and Psychology*, no. 42, vol. I, pp. 242-247, 2014 (in Ukrainian).
- [15] Y. M. Ostraus, "Structural components of future family doctors' professional communicative culture", *Actual Problems of Modern Science and Scientific Research*, no. 3 (6), pp. 300-304, 2014 (in Ukrainian).
- [16] Ministry of Health of Ukraine. (29.06.2017). *Letter № 08.1-30/17662, Determination of the level of professional foreign language competence*. [Online]. Available: https://www.testcentr.org.ua/docs/MoH/MoH-2017.06.29-08.1-30_17662.pdf. Accessed on: Jan., 21, 2018 (in Ukrainian).
- [17] "Express-analysis of the results of the 26.06.2018 subtest of a professional foreign language taken by the 3rd year students of specialty «Medicine»". [Online]. Available: <http://testcentr.org.ua/docs/TB/Ekspress-analiz-ZLP-inoz-subtest-120918.pdf>. Accessed on: Jan., 21, 2018 (in Ukrainian).
- [18] L. I. Belousova, ta N. V. Zhiteneva, "Didactic aspects using technology of vizualization in educational process of secondary school", *Information Technologies and Learning Tools*, vol. 40, no. 2, 2014. [Online]. Available: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1017>. Accessed on: Jan., 21, 2018 (in Russian).
- [19] T. V. Semenovskih, "The phenomenon of «clip-thinking» in the educational high school environment", *Science*, no. 5 (24), 2014. [Online]. Available: <https://cyberleninka.ru/article/n/fenomen-klipovogo-myshleniya-v-obrazovatelnoy-vuzovskoy-srede>. Accessed on: Jan., 21, 2018 (in Russian).
- [20] T. A. Udovytska, "Young people «clipping way of thinking»: specific features of its display in the learning process (the problem formulation)", *Higher education of Ukraine*, supplement 1, no. 31, vol. VIII (50), pp. 407-416, 2013 (in Ukrainian).

- [21] K. G. Frumkin, "Global changes in thinking and fate of the textual culture", *Ineternum*, no. 1, pp. 26-36, 2010 (in Russian).
- [22] L. G. Kaidalova, ta N. B. Shchokina, *Planning and organization of educational process in universities*. Kharkiv, Ukraine: NPhaU, 2014 (in Ukrainian).
- [23] N. S. Kochetkova, "Content and principles of selection of training materials for the course Language for Specific Purposes at technical faculties", *Almanac of Modern Science and Education*, no. 12 (31), part 2, pp. 93-95, 2009 (in Russian).
- [24] V. H. Tereshchuk, "Selection of text materials to form English lexical competence", *Scientific Herald of Uzhhorod University. Series: «Pedagogy. Social Work»*, no. 29, pp. 223– 226, 2013 (in Ukrainian).
- [25] S. I. Sharapova, "Criteria for text selection in teaching technical students to read profession-oriented texts in a foreign language", *Herzen University Journal of Humanities & Science*, no. 102, pp. 319-322, 2009 (in Russian).
- [26] T. V. Sidorenko, "Principles of selection and methodical adaptation of original video materials", *Proceedings of Voronezh State University. Series: Linguistics and intercultural communication*, no. 1, pp. 207-210, 2012 (in Russian).
- [27] M. Semankiv, and B. Bilusiak, "Use of Internet services in the educational process", *International scientific and practical conference Information technology and computer simulation*, Ivano-Frankivsk, pp.97-100, 2018 (in Ukrainian).
- [28] I. M. Pavlenko, "Use of existing services to create interactive exercises", *International scientific and practical conference Electronic information resources: creation, use, access*, Vinnytsya, pp. 374– 381, 2016 (in Ukrainian).
- [29] M. A. Sablina, "Interactive environment Learningapps as a tool of the presentation of theoretical material in the training process of students", *Open Educational E-environment of Modern University*, no. 3, pp. 288-294, 2017. [Online]. Available: http://nbuv.gov.ua/UJRN/oeemu_2017_3_21. Accessed on: Jan., 21, 2018 (in Ukrainian).
- [30] N. V. Zhiteneva, "Technologies of visualization in modern educational trends", *Open Educational E-environment of Modern University*, no. 2, pp. 144-157, 2016 (in Ukrainian).

